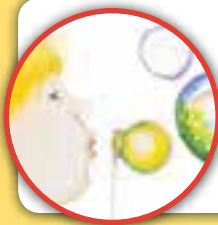

Fent felhős kirakós,
lent vajas pirítós.
Fent szálló pára,
lent rózsza szára.
(2. old.)

Lenne még egy
kívánságom, vagy
inkább kettő...
(7. old.)

A nyűvágó madarak
gondosan kipucol-
ják gazdáik bundá-
ját. (17. old.)

NAPSUGÁR

11.

GYERMEKIRODALMI LAP • LXII. ÉVFOLYAM • 695. SZÁM

2018. NOVEMBER

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Időszínek

Zöld időben lenni jó,
fűvön feküdni, kertben.
Zöld bogár zúg zajzenét,
zöld nyugalomra intem.
Zöld az út az ősz felé,
de sárga lesz a lámpa.
A zöld erdőszél megfakul
s ködökkel ír a tájba.

Bíborpercben lenni jó,
vörös örömbé szállni.
Arc pirul, ha csíp a dér,
s ha van még mikre várni.
Bíborszínt szór szertesztét
egy őszi színemelvény.
Bíborszínű színpadon
sötét lesz minden esténk.

CSEH KATALIN

November

Szent András hava, őszutó,
havas esőket szállító.
Áll az erdő ködkabátban,
nyakig nyirkos hallgatásban.

A hajnalok hidegek,
a szomorúfűz didereg,
halottakra gondolok,
gyertyák fénye imbolyog.

Enyészet hava, november,
derülünk mégis jókedvre,
Márton napján ludaskását
együnk s hizott liba máját.

LÁSZLÓ NOÉMI

Enyészet hava

Fent felhős kirakós, lent vajas pirítós.
Fent szálló pára, lent rózsza szára.

Sárga, vörös, barna ömlött az avarba.
Szénágak között megrekedt a köd.

Lábujjhegyen jár föld alatt a nyár,
a folyót felissza,

szünidőre ment, kuksol odalent,
jó sokára jön csak vissza.

KISS LEHEL

Buborékok szállnak

Buborékok szállnak, szállnak...
Bennük színes, kicsi házak,
kopasztott fák, gyerekkezek,
amikkel én integetek!

Buborékok szállnak, szállnak...
Jók lesznek majd szivárványnak!
Ha nem: könnyes páracseppnek,
mit angyalok gyűjtögetnek.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Ha elég időm lenne...

Hogyha elég időm lenne,
órákig nézném az eget,
hallgatnám, ahogy az eső
veri a cserepeket.
De az idő furcsa fogalom,
elfogy, illékony csöpp,
ha a másét elrabolod,
akkor sem lesz több!

Oszd be hát, vagy
oszd meg mással,
S ne törődj
az elmúlással.

Tollhegy
LÁSZLÓ NOÉMI

Hason olvastam, kezdetben a sötétben, mert délben aludni kellett, de nem tudtam. Nagymamám lehúzta a redőnyt, aludjatok, mondta, és kiment a szobából, én pedig elővettem a Csipikét vagy a Nagyapó Mesefája sorozat tetszőleges darabját. Így vészeltem át a kötelező alvást másodiktól negyedik osztályig. Az olvasás kezdetben unalmat, fájdalmat, álmohiányt átvészelnem volt jó. Utána kíváncsi voltam és szórakozni akartam, állandóan történetekre volt szükségem, és ezeket adták a könyvek. Verset azért kezdtem írni, mert nem tudtam énekelni, de hallottam a szavakban rejtőző dallamot. Rájöttem, hogy szavakkal is lehet dúdolni, dobolni, áriázni. Rajzolni sem tudtam úgy, ahogyan szerettem volna, de rájöttem, hogy a szavakkal festeni is lehet. Kép is, zene is, néha történet is: pompás barkács-világ a vers világa. És mindenkinek kell valami, amit önként, kedvvel és szeretettel művel, amivel a körülötte élőket megajándékozhatja, amire akár büszke is lehet. Számomra a vers lett ez a valami.

Időszecska

Esőrojtok csüngtek az égről. Teofil, a törpe szerette a záport: kiállt az udvar közepére, és hagyta, hogy bőrig áztassa. Amikor elállt az eső, hintaszékéből gyönyörködött a frissen mosdott erdőben. A szemközti hegyről foszladozott a ködfátyol, lassan láthatóvá vált a hófödte csúcs is. Teofilban régi emlékek motoszkáltak. Merengéséből Tuli ébresztette:

- Mit csinálsz, nagytata?
- Emlékezem, kisunokám.
- Mire? Meséld el nekem is –

kérlette Tuli.

– Örömmel – válaszolta készségesen az öreg törpe, és belekezdett a történetbe: – Akkora lehettem, mint te most. Nagypám ebben a hintaszékben ringatózva határozta el, hogy megmássza a szemközti hegyet.

– Feljutott az égbenyúló csúcsra? – csodálkozott Tuli, tekintetével a hegyet méregetve.

– Igen. Egy hétig volt távol. Nagyon izgultunk érte.

– S mi volt a hegytetőn, mit mesélt? – kíváncsiskodott Tuli.

– Hát ez az: semmit. Hiába faggattuk, kéreltük, egy szó sem hagyta el a száját, csak mosolygott titokzatosan. Eljött az idő, hogy én is kövessem példáját. Holnap indulok.

– Veled megyek, nagytata!

– Nem lehet, túl veszélyes lenne, engem se vitt magával a nagypám – jelentette ki a törpe, majd felállt, és nekilátott előkeresni hegymászó felszerelését.

– Hogy vállalkozhatsz a te korodban ilyen erőt próbáló kalandra, Teofil? – aggodalmaskodott Terka, a törpefeleség, amint megtudta férje tervét.

Másnap hajnalban a hold még teleképpel bámészkodott, amikor Teofil útra kelt. Tempósan haladt, mégis estére járt, mire elérte a hegy lábát. Lesátorozott, megvacsorázott, és rövidesen belealudt a tücsökzenébe.

Reggel újult erővel indult a kapaszkodónak. Átvágott a lombhullató, majd a fenyőerdőn, mígnem elérte a sziklás meredeket. Itt újra sátrat vert, pihent egy nagyot. A csúcs megmászása minden erejét, ügyességét igénybe vette. Kéményen birkózott a fagyos széllel, szegtet vert a sziklafalba, kötelet feszített, óvatosan araszolt feljebb és feljebb.

Amikor a tető hósípkájára érve körültekintett, váratlan látvány fogadta: nem volt egyedül. Megtermett, fehér ruhás alak dudorászott a közelében egy óriási darálóra emlékeztető szerkezet karját forgatva.

– Úgy látszik, látomásom támadt a magaslati levegőtől – áll-

pította meg jó hangosan, hogy bátorságra kapjon.

De tévedett. Az alaknak esze ágában sem volt eltűnni, tovább dudorászott, mi több, meg is szólalt:

– Jöjj közelebb! Nem hagyhatom abba a munkát – hívta a törpét.

– Sohasem gondoltam volna, hogy találkozom valakivel ezen a világ fölötti tetőn. Mi dolgod van itt? – kérdezte csodálkozva Teofil, miközben alaposan szemügyre vette az idegent, és elképedve

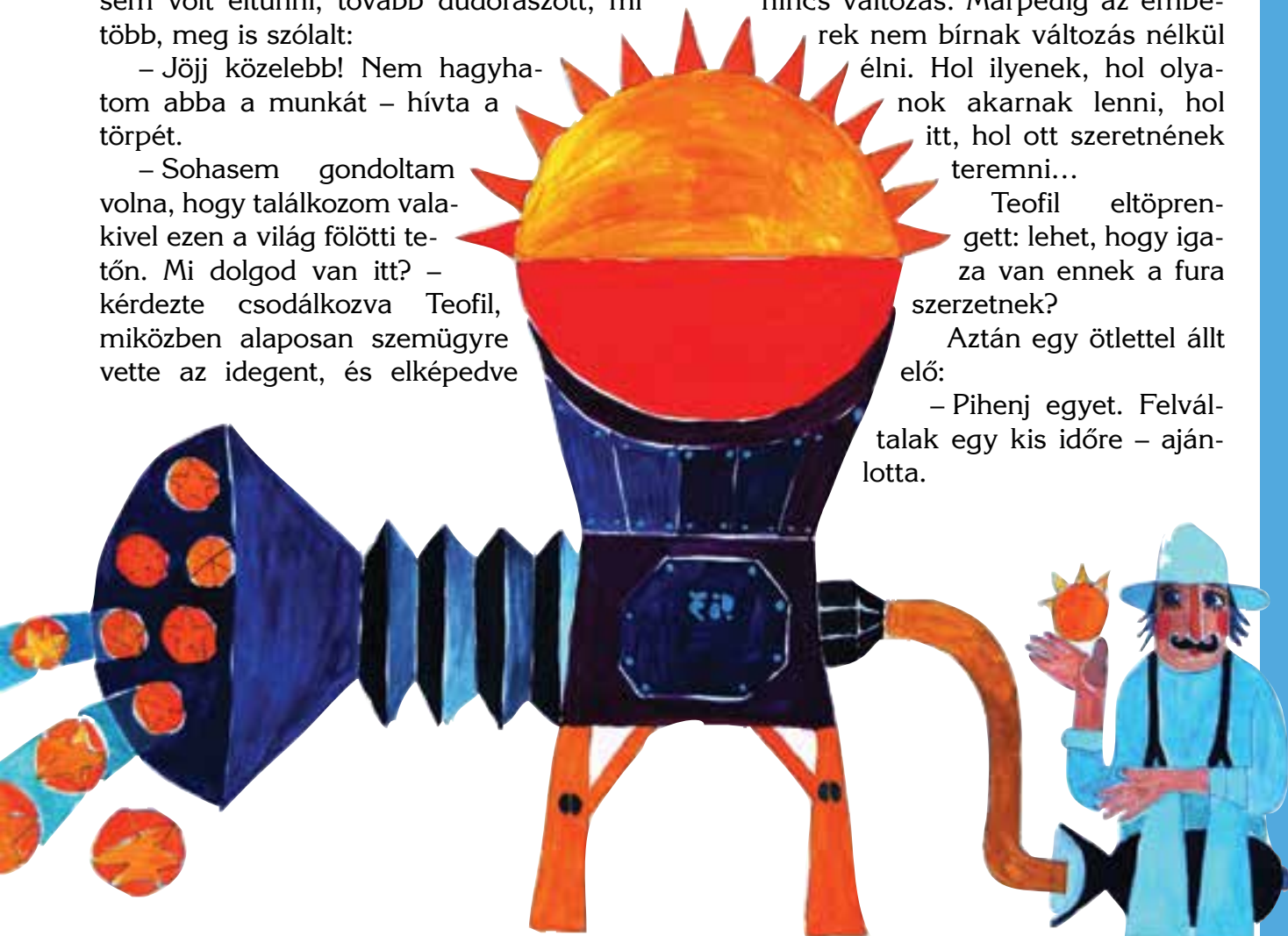
– Rosszul teszed, mert az emberek éppen a halhatatlanságra vágyanak.

– Ostobaság. Az örökkévalóságban nincs változás. Márpedig az emberek nem bírnak változás nélkül élni. Hol ilyenek, hol olyanok akarnak lenni, hol itt, hol ott szeretnének teremni...

Teofil eltöprengett: lehet, hogy igaz van ennek a fura szerzetnek?

Aztán egy ötlettel állt elő:

– Pihenj egyet. Felváltalak egy kis időre – ajánlotta.

látta, hogy arca akár egy hologram-kép, hol idősnek, hol gyerekeknek tűnik.

– Szecsálók.

– Mit szecsálasz?

– Időt.

– Mit? – kerekedett ki a törpe szeme.

– Jól hallottad.

– Azt meg minek? Soha nem láttam még ilyen szerkezetet – hüledezett Teofil.

– Nem is láthattál. Ez a világon az egyetlen időszezska. Aprítom az örökkévalót.

– És miért teszed mindezt?

– Ez a dolgom. A halandók nem tudnának mit kezdeni a változatlan örökkévalósággal. Idővé kell szecsálni, hogy emészthető legyen számukra: évekké, hónapokká, hetekké, napokká, órákká, perceké...

A szecsáló nem ellenkezett. Átadta a forgatókart Teofilnak, és leheveredett. Alkonytájt feltápáskodott, és mielőtt újra munkába kezdett volna, a törpe felé nyújtott egy picinyke, súlytalan, átlátszó valamit:

– Vigyázz rá. Az örökkévalóság kis morzsája, mely nem került be az időszezska.

Teofil hátizsákjába tette az ajándékot, elbúcsúzott, és megindult a hegyen lefelé.

Három nap múlva ért haza.

Tuli izgatottan leste érkezését, boldogan szaladt elébe.

– Nagytata, meséld el, mit láttál a havas csúcson? – kérlelte a törpét.

De Teofil nem talált szavakat. Megsimogatta unokája fejét, s csak mosolygott titokzatosan.

Különös kívánság

Samu nagyon szeret buborékokat fújni. Csak azt sajnálja, hogy a szappanbuborék olyan hamar elpattan. Egy napon éppen gömböket eregetett, amikor észrevette, hogy a szappanleves pohár karimáján egy kis színes baba egyensúlyoz.

– Mars vissza a lányszobába! – förmedt rá azt gondolván, hogy Sára egyik kába babája az, aki elbarangolt.

A pici lányforma vissantott egyet, s ijedtében a habos lében landolt. Samu rögtön kiemelte, s az apróságnak megeredt a szava.

– Nem vagyok én apró játék, hanem a buborékfejedelem. Buboréka a nevem. S mint a buborékok ura, némi tündérerővel rendelkezem. Mivel megmentettél, kívánhatsz valamit, teljesítem.

Gondolkodott Samu, mit is kívánhatna. Ezerszínű ceruzát, zörgő-börgő-dübörgő masinát? Anyának több jó szavát, vagy esetleg elvihetnék a hűgát, s kapna érte egy igazi kiskutyát? Minek a sok ceruza, így sem fér a fiókba. És a legújabb zörgő-hőbörgő masinánál is érdekesebb egy katica. S anya meg, ha soha sem kiabálna, sőt még nem is próbálna megdorgálni, ugyan

honnan tudnám meg, hogy mit szabad, és mi az, amit ki sem lehet próbálni... Na és a testvérem, Sára, ha elcsérélném egy kiskutyára, ha nem lenne ő se, ki nézne fel rám, mint egy hősré?! – ezeket gondolta a kisfiú szerre.

– Nos, mi lesz már, nem kívántál? – fogytán volt Buboréka türelme.

Samu ránézett, s már éppen mondta volna, hogy nincs kívánnivalója, ám ekkor meglátta, micsoda szivárványszínekben pompázik a kislány, és meg is volt a kívánság:

– Azt szeretném, te pöttöm, hogy egyetlen buborékom se pattanjon el többé!

– Rögtön legyen, mint kívántad, csak a végén meg ne bánjad! – csendült Buboréka hangja, s elröppent egy perc alatt.

Samu pedig kipróbálta, teljesült-e kívánsága. A buborékok egyre-másra gömbölyödtek, nagy rakásban a szobában hőmpölyögtek.

– De szép, színes hasuk-hátuk! – lelken-dezett a gazdájuk.

És mivel minden buborék megmaradt, a gyerekszobát megtöltötték egy perc alatt.

Samu pedig meg nem unta, egyre fújta a kövér buborékokat. Gondolta, ha megtelik a szobácskája, fogja magát, s beledől a szivárványos kavalkádba. Rá az illatos gömböcskék hátára, mint egy ágyra. Volt ott apró, óriási, parányi és góliátnyi buborék, lomhán lengtek szanaszét. Samu éppen felpattant az egyikre, és... jött a meglepetés.

A szivárványos ruha eltűnt róla, helyét nagy-nagy szürkesség pótolta. Hát még mikor körülnézett Samu, és meglátta, hogy mindenütt hamuszürke buborékok csúfítják a hajlékot. Ezek a szürkéségek ráadásul jajveszékelték! Panaszkodtak, zsémbeltek, nyögtek, zsörtölődtek, Samuval pöröltek. Hogy ellopta díszruhájuk, hogy pompájuk az idő foglya lett, s nekik, akiknek az élet egy csillanó pillanat, most görnyedniük kell az öröklét terhe alatt. Mert Samu miatt többé el nem pattanhatnak!

– Ajaj, nagy baj! – kesergett a kisiú.

A bajt még csak tetézte, hogy megjelent a buboréktündérke:

– No, bánod már, mit kívántál? Hej, te!

– Sajnálom, csak azt mondd meg, hogy hozhatnám helyre.

De az apró lányka a fejét csóválta:

– Amikor a buborék a legszebb, rögtön elindul messze-messze. A hátukon a színes minta nem más, mint térkép. Innen tudják az utat örök hazájuk felé. De ezek, nézd meg, színtelenek, csak tévelyegnének. Így mindörökre itt maradnak, falaidon nyúlószürke nyomot hagynak.

– Várj egy kicsit, és ha lenne még egy kívánságom vagy inkább kettő... Támadt egy ötletem, egy mentő! Azt szeretném, legyen újra reggel, s így nem kellene szembenéznünk a kesergő buboréksereggel – mondta Samu.

– Nem mondom, a nyelved pergő, de nincs bennem több tündérerő. Kicsi tündérke vagyok én, csak egy kívánság fért belém...

Am Samu nem csüggedt el a hírtől:

– Ne félj, inkább mesélj arról, hogy milyen az ő hazájuk, hátha közben eszembe jut valami.

A sok dohogó is szeretett volna erről hallani, ezért csönd lett, síri...

Buboréka hát elmondta a keveset, amit tudott, hogy a hely neve Shewhole (ejtsd: Sehol) völgye, és minden buborék boldog ott, ez tudnivaló többek közt onnan, hogy vissza még egy sem jött...

– De sajnos nem jártam ott, ezért csak ennyit mondhatok – fejezte be hirtelen az apró fejedelem.

A sok buborék zúgolódott.

– Hallgassatok végre, mesélek én Shewhole-völgyről, ha csak ennyi kéne... Tudok valamit a helyről, egy meséskönyvből.

Ettől hirtelen csend lett, és Samu mesélni kezdett:

– Shewhole-völgyben az a jó, hogy átszeli egy folyó, ahonnan egész nap új buborékok bukkannak fel. Ott mindenki ragyogó ruhát visel, olyant, mint egy tükör, ezért ha két buborék egymással beszél, magában a másikat látja. Shewhole-völgy felett az eget szivárvány szeli át, ebből fogyaszt minden lakó reggelit, ebédet, vacsorát. Shewhole-völgyben nincs „nesze”, csak „parancsolj” és „köszönöm”, nem kell tenned semmit se, csak osztoznod az örömmön. S azt mondtam már, hogy a völgyön átkanyarog egy folyó? – most nagyot sóhajtott Samu. – Ha itt élnénk, az volna jó!

Közben pedig az történt, hogy amíg a fiú mesélt, az összes rút szürkesség egy helyre tömörült.

Meglepődött volna, ha látja, hogy a buborékok megváltoztak egészen. Vén, szürke köntösük áttetszővé lett... S ahogy Samu befejezte a mesét, látta, hogy mállik szanaszét, és tűnik el pici pukkanással a rengeteg buborék.

– Sikerült, mindegyik hazaköltözött! – ujjongott a buborékfejedelem.

Samu meg furcsán érezte magát, kicsit úgy, mint a himnusz közben. Hirtelen nem tudta, sírjon-e vagy nevesse, gubbasszon egy sarokban vagy cigánykereket vessen?

Ahogy állt megilletődve, azt sem vette észre, hogy Buboréka búcsúpuszit nyom szősi fejére.

Szőlőszem királykisasszonyok

Első rész, amelyben Zsazsa nénye tovább szövi a szeptemberi és októberi mese hőseinek kalandjait

Telt, múlt az idő, s a gonosz sárkány fekete felhőbe burkolózva jött, hogy Kalász királytól elrabolja az aranyekét és a csodamalmot. Felkapta, s vitte magával a varázsszükszöket.

Az aranyhajú legényeknek sem kellett több, lóra pattantak, s utánavágtattak.

Kergették mezőkön keresztül, dimbeken-dombokon által.

Sokáig nyomában voltak a sárkánynak, de egyszer csak a Küküllő megálljt parancsolt nekik.

Akárhogy próbálkoztak, nem tudtak átugratni a folyón. Körbenéztek, s hát csodaszép helyen voltak.

Csupa aranyló szőlőfürt mosolyogott rájuk. Ilyet még sohase láttak. Ekkor csilingelő nevetés hallatszott. A napfényes dombon két gyönyörűséges lány himbálózott

inda-hintákon. Kacsójuk hófehér, ruhájuk szőlőlevelekkel borítva, szőke fürtjeik derekukig gördültek. Ősz király lányai voltak, a szőlőszem királykisasszonyok.

A két legénynek szeme, szája tátva maradt a csodálkozástól. Egyetlen pillantás elég volt, hogy a lányokba szeressenek.

Meghajoltak, s köszöntek illendően. Elmesélték, hogy mi járatban vannak. A királykisasszonyoknak is megtetszettek az aranyhajú legények, ezért arra kérték őket, álljanak be bocsárnak* az apjukhoz. Ősz király úgymint pohárnokokat keres.

A legények nem kérték magukat, gondolták, ha már oda az aranyeke és a csodamalom, legalább tanulnak valamit, ami Kalász királynak is hasznára lehet.

Egyetlen pillantás elég volt, hogy a lányokba szeressenek.

Ősz király szolgálatába fogadta a két le-
gényt, s csakhamar megkedvelte őket.

A legények éjt nappallá téve dolgoztak a szőlősben, őrizték, gondozták a gerezdeket, s közben énekeltek:

Úgy szeretem a szőkét,
mint a szőlőszemecskét.
Szőke leány, szőke haj,
Szegény szívem, jaj, jaj, jaj!

Gyorsan megtanulták a szőlőtermesztés csínját-bínját, s a legjobb borokat készítették a királyságban. A kükküllői borok híre messze földre eljutott. A szőlőfajtákat, amelyekből a fenséges borokat készítették, úgy hívták, hogy király és leánya.

Egy napon aztán a legények elhatározták, hogy megkérik a királykisasszonyok kezét.

Volt azonban a királynak egy gonosz felesége, a lányok mostohája, aki titkon nem volt más, mint a fekete sárkány.

No, ez mindenáron el akarta veszejteni a legényeket.

– Csak akkor lehet szó lakodalomról, ha három próbát kiálltok! – toppantott a gonosz mostoha.

Azzal letépte nyakából gyöngysorát, s a folyóba dobta.

– Íme az első próba: Küküllőnek vizét kanállal kimerjétek, fenekéről a drága gyöngyöket összeszedjétek, s koszorúba fűzézétek! – parancsolta.

A legények búnak eresztették a fejüket, de a királykisasszonyok így szóltak:

– Egyet se búsuljatok! Mostohánknak van egy kanala, mely a vizet ketté tudja választani. Este elhozzuk nektek, s reggelre már készen lehet a koszorú.

A vacsoránál álomport kevertek a mostoha italába, s a kanállal szaladtak a legényekhez. Amint a kanál a vízhez ért, az nyomban kettévált, s a gyöngyöket szépen összegyűjthették.

Másnap a mostoha bosszankodva ismerte fel gyöngyeit a királykisasszonyok koszorújában.

– Az első próbát kiálltátok! – mérgelődött. De látjátok ott azt a hatalmas dombot? Holnap reggelre szántsátok fel, vessétek be búzával, arassátok le, lisztjéből pedig friss kalácsot hozzatok nekem!

.....
* bocsár: kádár, pohárnok, szőlőgondozó

– Ezt csak az aranyekével és a csodamalommal tudnánk teljesíteni – szomorodtak el ismét a legények.

– Ha csak ennyi a baj, azon könnyen tudunk segíteni! – örvendeztek a királykisasszonyok. Láttuk hová rejtette mostohánk azt a két diót, amiben a varázseszközök rejlenek. Ti csak menjetek ki a dombra, és várjatok, éjszaka elhozzuk nektek a diókat.

Úgy is lett, miután a mostoha szeme lekoppant, a lányok már vitték is a diókat a legényeknek. Reggelre felszántva a föld, elvetve és learatva a búza, a csodamalom csörgött-pörgött, lisztet őrölt, a királykisasszonyok pedig foszlós kalácsot sütöttek belőle. Kalácsillatra ébredt a mostoha. Tajtékozott mérgében.

Hiába teljesítették eddig a próbákat, a harmadik feladat mindnél lehetetlenebbnek tűnt.

(A mese csattanós befejezését a decemberi Napsugárban találjátok meg.)

NYOMKERESŐ • MAGYAROK A NA

AZ ANGOL KIRÁLYOK MAGYAR ÖSEI

Különleges kapcsolat fűz Magyarországhoz, hiszen egyharmincketted részben magam is büszkén magyarnak vallhatom magam – nyilatkozta többször is az angol trónörökös, Károly herceg. Hihetetlen?

Nosza, nyomkeresők, járjunk utána! Derítsük ki, hány csepp magyar vér csörgedez az angol királyi család ereiben.

II. Erzsébet királynő fia, Károly herceg gyakran és szívesen jön Erdélybe. Nemcsak a táj szépsége vonzza ide, hanem erdélyi gyökerei is: II. Erzsébet ükanyja, azaz Károly szépanyja nem más, mint az 1812-ben Erdőszentgyörgyön született gyönyörű magyar grófkisasszony, Rhédey Kláudia.

Kláudia egy bécsi farsangi bálon találkozott Sándor württembergi herceggel. Igaz és mély szerelmük dacolt a rangkülönbséggel, a két család tiltásával, az öt év várakozással. Sándor herceg megtanult magyarul, úgy állt Rhédey gróf elé megkérni Kláudia kezét. Fiuk, Ferenc volt Mária walesi hercegnő apja, Mária pedig a ma uralkodó II. Erzsébet nagyanyja. Rhédey Kláudia Erdőszentgyörgyön nyugszik. Itt nézhetitek meg emlékszobáját és a márványtáblát, amelyet Mária walesi hercegnő 1905-ben állíttatott nagyanyja tiszteletére.

Innen tehát a mai trónörökös által említett 1/32-ed résznyi magyar eredet.

Magyarként legyünk büszkék rá, dicsekedjünk vele bátran, ám nyomozóként nem állhatunk itt meg.

Utazzunk sokkal messzibbre a múltban.

Bő ezer éve, 1016-ban Ironside (Vasbordájú) Edmund angol királyt II. Knut dán király megölte, trónját elfoglalta. Fiai, Edmund és Edwárd rokonuk, a kijevi nagyherceg udvarába menekültek. Ugyan-

itt lelt menedéket két magyar Árpád-házi herceg is, Vazul fiai, Endre és Levente. A négy bujdosó szoros barátságot kötött. Amikor Endre csapatai élén Magyarországra vonult, hogy ősei trónját a német Orseolo Pétertől visszafoglalja, vele tartottak, oldalán harcoltak az angol hercegek is. Amikor Endrét I. András néven királlyá koronázták, angol bajtársainak adományozta a Tolna megyei Nádasdot, amelyet ezentúl brit birtokként tartottak számon. Edmund rövidesen meghalt, Edwárd pedig elnyerte Szent István király leányának, Ágotának a kezét. Magyar földön született mindhárom gyermekük: Edgár, Margit és Krisztina.

Megtudván, hogy az angol trón jogos várományosa Magyarországon él, hazahívták Számúzótt Edwárdot (így emlegetik a krónikák, mert egész életét idegenben töltötte), ám Londonban rögtön meg is gyilkolták. 1066-ban fia II. Edgár

néven választott, de meg nem koronázott király lett, ám még ebben az évben a normand Hódító Vilmos foglalta el az angol trónt. Edgar nővéreivel és édesanyjával Magyarországra akart menekülni, de hajójuk zátonyra futott.

II. Erzsébet,
angol királynő

Rhédey Kláudia,
Erzsébet királynő
ükanyja

Skócia számára áldásnak bizonyult ez a zátony. Miért?

III. Malcolm skót király udvarába fogadta Ágotát és gyermekeit, és 1069-ben nőül vette a szép és művelt Margitot, aki fordulatot hozott nemcsak Véreskezű Malcolm, hanem a barbár skótok életébe is. A király felhagyott vad szokásaival, s minden döntésében kikérte hitvese tanácsát. Margit királyné meghonosította a magyar udvari szokásokat, törvénytiszteletet, erkölcsöt, vallásos fel fogást. Katolikus hitre térítette a skótokat, több templomot, kolostort, iskolát, kórházat, szegényotthont alapított. Könyvmásoló műhelyeket, szövödéket állított fel.

1093-ban férje és legidősebb fia elesett az angolokkal vívott csatában. Elvesztésüket nem élte túl, két nap múlva behalt bánatába. A skótok tisztelték, szerették életében, holtában egyaránt. 1251-ben IV. Ince pápa szentté avatta. Sírja ma is zarándokhely. Ő Skócia védőszentje.

Három Szent Margitot tisztelünk. Ki a másik kettő?

Margit és Malcolm boldog házasságából nyolc gyermek született. Három fiuk skót király, Edit Matild lányuk pedig angol királyné lett. Matild és I. Henrik király házasságával egyesült az angolszász, a normand, a skót, a német, valamint a magyar királyi ház. Ennek a nemzetségnek egyenes leszármazottai a jelenlegi angol uralkodóház tagjai.

Skóciai Szent Margit, az angol és a skót királyok ősanyja

Hány szentet adott a világnak a magyar Árpád-ház?

Margitot ősanyjukként tisztelik az angol királyok, de azt már ők is, a világ is elfelejtette, hogy Margit félig magyar volt, hiszen édesanyja, Ágota Árpád-házi királyleány.

Jegyezzük hát fel nyomozásunk következtetéseit: II. Erzsébet angol királynő Rhédey Klaudia révén 1/16 részben magyar származású, de emellett Skóciai Margitnak is

leszármazottja, tehát Árpád-vér is folyik ereiben.

*Mi, skótok büszkék vagyunk pannóniai Margitra, de méltán lehetnek büszkék a magyarok is! Emlékezzünk meg róla kegyelettel, mint az első magyar keresztény térítőnkéről!
(Megemlékezés az angol parlamentben)*

Skóciába is emelt fejjel léphetünk, mióta tudjuk, hogy Szent István unokája három királyt szült nekik. Tény az is, hogy Ágota gazdag hozománnyal és kísérettel érkezett Angliába, és magyar udvarnépe vele tartott Skóciába is. Az ő utódaik, több ősi skót klán ma is büszkén vallja magát magyar származásúnak. A skótoknak összesen két királyi szentjük van, és mindkettő magyar: Skóciai Szent Margit és fia, I. Szent Dávid skót király.

Zsigmond Emese

**Év végén!
3 díjat!
sorsolunk ki**

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a megfejtést. Aki egyetlen hónapot sem hagy ki, hanem szeptembertől áprilisig Kószabósza minden kérdésére válaszol, és idejében (a következő hónap 15-éig) be is küldi, részt vesz a sorsoláson. A három szerencsés nyertes ezt a csodás könyvet kapja ajándékba. Vágjatok bele! A játék, az erőpróba – és a nyeremény kedvéért!

DÖME ZSUZSA

Kuty napló

Kiássuk a csatabárdot

A mentőautó szirénázva száguld végig az utcánkon. A kutyák egymást túl-harsogva, különböző hangfekvésben és hangmagasságban utánozzák a sziréna hangját: kórusban ugatnak, énekelnek.

A kánonba felesleges bekapcsolódnom. Hallgatóság figyelme nem számíthatok, nincsen itthon senki. Minek strapáljam magam, ha nem hallja a kutya se?

Lassan elfáradnak, elcsendesednek az utcabeli ebek. A tuja mögötti kis gödrömbe telepszem, s el-elbóbiskolva, a legkisebb neszre is folyton felriadva figyelem, mikor jön haza a szomszéd. Elégedetten gondo-

lok arra, hogy régen rúgtuk már össze a port. Ha így haladunk, rövidesen elszívhatjuk a békepipát.

Fordul a kulcsa a zárban, s én máris élénk ugatással üdvözlöm. Nem viszonzozza üdvözlőmöt. Leforrázva oldalgok vissza a kotorékomba, s először búra, majd álmra hajtom a fejem.

Fülsüketítő zajra ébredek. Ijedtemben előbb kezdek el ugatni, mint futni, de amint a meglepetésből magamhoz térek, mind a két tevékenységet egyszerre végzem. A vijjogásból ítélve a tűzoltóautó sofőrje is a mi utcánkat választotta.

Ebből az oltári hangzavarból már nem akarok kimaradni! Fejem felszegem, hogy a tüdőmből kiáramló levegő jobban megrezegtesse a hangszálaimat, és rázendítek. Hangom élesen hasít bele az utca kutyáinak velőtrázó üvöltésébe. Hosszan és harsányan trillázom. Meg vagyok elégedve magammal, hangom – megszólalásig – hasonlít a tűzoltóautó szirénájára, az utánzás dobhártyaszaggatóan jól sikerült.

A szomszéd már nem ilyen elégedett: éjszakai műszak után próbált aludni, de álma megint rövidebb lett a tervezettnél. Ezért persze nem a tüzet okolja, óh, nem: engem hibáztat. A szerszámai között keresgél. Ha már aludni nem hagyom, legalább tesz-vesz az udvaron egy kicsikét. Ásni kezd. Puff neki! Biztosan most ássa ki a csatabárdot.

Együttérzésből én is lázasan keresni kezdem a tegnapelőtt elásott kiflivégemet. Meg is lelem az általam vélt helyen, a szimatomból nem csalt, a megtalálás helye jó – csak az elásás helye nem! A kifli csücskére ugyanis a szomszédunk házfala tövében találok rá. Szorgos ásásom nyomán a kiflin kívül kavics, homok, föld, giliszta, kő, kupacnyi törmelék kerül elő. Ajaj! Lesz itt nemulass!

Az újabb nézeteltérést elkerülendő gyorsan a pünkösdirózsa-bokor töve alá bújok, és egész délelőtt azon izgulok, nehogy erre járjon a rendőrautó. Pedig annak a szirénájára valami észveszejtően tudok énekelni, mindenki oda lenne tőle!

Kivéve persze a szomszédot.

Bennem van a kutyavér

Jé, innen egészen más a világ! Kisgazdim öléből, felülről nézegetem a tájat.

– Már megint rossz fát tettél a tűzre – korhol, pedig ártatlan vagyok, mint a ma született bárány.

Az úgy volt, hogy önállóságra, csipetnyi szabadságra vágytam. Fel akartam rúgni a szabályokat, áthágni a korlátokat!

Addig-addig gondolkodtam, míg ki nem találtam, hogy majd én megsétáltatom magamat. Kisurrantam a nyitott kapun, s szokásomhoz híven elindultam az orrom után. A Károly Róbert utcai kukák környékén mindig akad egy kis szimatolgatni való...

Úgy látszik azonban, hogy sem Szombathely városában, sem gondolataim egyszerű világában nem nehéz eligazodni, mert Kisgazdim csakhamar utolér. Látom már, hogy baklövést követtem el. Olyankor kellett volna elszöknöm, amikor nincs itthon, mert ő úgy félt engem, mint kutya a kölykét. Bezzeg a férje sokkal rugalmasabb, nagyvonalúbb! Tele van huncutsággal, mint kutya bolhával. Bezzeg az ő fütyülésére szélvészkként rohanok haza. Ha tőle szököm el, megúszom duzzogás, szidás, hegyi beszéd nélkül...

De már mindegy. Késő bánat – eb gondolat. Most lesz, mit hallgatnom.

Kisgazdim hív. Invitál. Kér. Könyörög. Parancsol. Érvel. Simogat. Ígéretet. Mindhiába. Föltámadt bennem a kutyavér. Nem engedek, nem és nem. A mi fajtánk híres makacs természetéről, egyes helyeken a pumit éppen rámenőssége, akaratossága miatt tartják. Engem is ilyen fából faragtak. Maradok, és kész.

Kisgazdim is köti az ebet a karóhoz. Hátártalan türelme van: sokáig tart, amíg elfogy neki. Nyugodtan, békésen szaglászgatok tovább... Az ideje végül kevesebbnek bizonyul a türelménél. Határozottan felelem (csak egy kicsit tiltakozom: már úgyis fel-

térképeztem, szagjeleimmel megjelöltem a terepet), és máris biztonságban, igazi ölbeként – ölben vagyok.

Innen felülről egészen más a világ... Nézelődés közben szomorúan tapasztalom: sajnos hazafelé megyünk.

Kisgazdimban estére nagy nehezen tudatosul, hogy a cél érdekében stratégiát kell változtatnia. Elcipel a Hajnóczy utcába, ott lakik a sintér. Ki is van írva a házára: GYEP-MESTER. Kisgazdim szomorúan elmagyarázza, mi vár az utcán csavargó ebekre.

– Összefogdossák, és ide bezárják őket. El tudod ezt képzelni? – jósol sötét rémeket hangja és tekintete.

De én ezt egyáltalán nem tudom elképzelni. Én csak azt tudom, hogy ma jó napom volt, mert a szokásosnál is többet sétáltunk, tekintve, hogy a Hajnóczy utca messze van. Az meg magától értetődő számomra, hogy újabb elcsavargásom esetén a gazdáim úgyis addig keresnek, amíg meg nem találnak. Mi itt a probléma?

De Kisgazdim szomorúsága nem hagy nyugodni. Betette fülembe a bogarat.

– Mégiscsak jó, hogy van gyepmester – morfondírozok magamban –, mert a kutyatulajdonosok legalább tudják, hol keressék elködorgott kedvencüket.

Életemben először belém hasít a gondolat: vannak a világon gazdátlan kutyák is...

Aznap éjjel elkerült az álom.

Kyak és a közönséges denevér

– Jaj, denevér! – visítanak a lányok a cím láttán. Pedig nincs, amitől félniük, tüstént bebizonyítom.

Idegen szokás, de nálunk is egyre divatosabb, a halloween. November első estéjén az emberek kísértet-, boszorkány- vagy éppen denevérjelmezben, vigyorgó töklámpásokkal mókáznak, ijesztgetik egymást, próbálják elúzni a rosszkedvet, a sötétséget.

Szegény kis denevér is az ijesztgetés eszköze, pedig ő fél a legjobban.

Azért választottam e hónap főhőséül, mert szeretném, ha jobban megismernétek, és ahelyett, hogy visítva menekültök tőle, inkább védenétek.

Hajnalban bukkant fel a kertemben. Fáradt volt, szállást kért – nappalra, hiszen ő éjjeli vadász, akkor tér nyugovóra, amikor mi ébredünk.

– Hosszú út áll még előttem – pihegte, de mire megkérdeztem volna, hová tart, már aludt is az ujjamon csüngve.

Kesztyűt húztam, úgy vettem a kezembe, mert éles ám a karma. Szabály, hogy mindenféle kis vadóchoz elővigyázatosan kell közelítenünk, hogy elkerüljük a baleseteket.

Kesztyűs tenyeremen ti is megfigyelhetitek az alvó kis jószágot.

Bár a neve közönséges denevér, korántsem közönséges. Em-lős állat, a simaorrú, kis testű denevérek családjához tartozik. Testét bunda fedi, szárnya csupasz bőrredő. Ritkás erdők, kertek, parkok odvas fáiban, padlásokon tanyázik, de csak nyáron. Ősszel útnak indul, s akár 200 km-t is megtesz, hogy kellemes, 7-8 fokos, párás barlangban telehessen át. Itt százával csüngenek fűtökben a mennyezetről, hogy egymást melegítsék.

Kis vendégem is épp egy ilyen barlang felé tartott.

A denevér határozottan, egyenes vonalban röpköd, a zsákmányt soha nem véti el, pedig nem lát. Van viszont egy csoda-radarja, annak segítségével tájékozódik: magas frekvenciájú hangokat bocsájt ki, amelyek visszaverődnek minden akadályról, rovarról. Előbbieket kikerüli, utóbbiakat elkapja. Ahol felbukkan, onnan eltűnnek a szúnyogok.

Az emberek mégis irtóznak tőle, sőt irtják, pedig védett faj, elpusztításáért pénzbüntetés jár.

Óvjuk, védjük a denevéreket! Nem vámpírok ők, inkább olyanok, mint Batman, a denevérember, aki a jók oldalán harcol.

Én is denevérjelmezbe öltözöm, és suhanok, hogy segítsék a kis bioszúnyogirtó barátomnak túlélni az emberi butaságot. BRRREKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

*Kíváncsian várom
rajzaitokat, küldjetelek
jó sokat!*

**Gál Kiara,
Oprisan Noémi,
Madár Dávid,
Dés**

**András Csenge,
Gyergyószentmiklós**

**Gáll Árpád Csaba,
Torda**

**Hozó Petra Rebeka,
Gyergyószentmiklós**

Az élővilág takarítói

A természetben meghatározó szerep jut az úgynevezett takarítóknak: ezek az élőlények arra szakosodtak, hogy az elhalt növényi és állati szervezeteket, illetve a különböző káros, szerves anyagokat lebontsák, eltakarítsák. Az élővilág takarítómesterei ilyen módon megakadályozzák a „szemét” felhalmozódását és a fertőzések kialakulását.

Víz- és levegőtisztító zöldüzemek

A növények életfolyamataik során nagy mennyiségű szennyező gázt és port képesek megkötni, hozzájárulva ezzel környezetünk tisztán tartásához is. Egy 30 éves juhar közel 40.000 levele például évente tavasztól őszig 100 kg port képes megkötni. A közönséges nád víz alatti szárait pedig egy olyan élő bevonat borítja, amellyel hozzájárul a vizek öntisztulásához, ezért azt a szennyvíztisztításban is alkalmazzák.

Föld alatti utcaseprők

A ganajtúró és álganajtúró bogarak az élővilág valóságos utcaseprői. Az állatok ürülékével, trágyájával táplálkoznak, ezt gyűjtik össze a talajba készített kis alagútjaikban. A természetben végzett tisztítómunkájuk annyira nélkülözhetetlen, hogy a rovarevő szurikáták ezeket a kis bogarakat nem fogyasztják el, járataikba is beengedik: a táplálékért cserébe a ganajtúrók minden nap gondosan kiséprik a szurikáták föld alatti utcáit.

Takarító- és fertőtlenítő osztagok

A keselyűk a már bomlásnak indult, romló húst különleges tápcsatornájuknak köszönhetően meg tudják emészteni, megszabadítva ezzel a környezetet a fertőzést okozó állati tetemektől. A közhiedelemmel ellentétben a hiénák nem csupán dögevők, hiszen csapatokba verődve rendszeresen vadásznak is, de a keselyűkhöz hasonlóan fontos szerepet töltenek be az elhullott állatok eltakarításában. A mikroszkopikus gombák és baktériumok a szerves anyagok eltakarításában is

részt vállalnak. Japán kutatók egy műanyaglebontó baktériumfajt is felfedeztek már, ami talán megszabadítja az óceánokat a műanyagpalack-szigetektől.

Bejárónők

Az állatvilágban néhány faj „takarító személyzetet, bejárónőket alkalmaz”. Az afrikai nagyvadak (orrszarvúak, zeb-rák, zsiráfok stb.) például nyűvágó madarakat tűrnek meg magukon, akik gondosan kipucolják gazdáik bundáját, bő-rét az élősködőktől, valamint az elhalt szövetdarabkáktól. A krokodilnak pedig saját „fogvájó” madárkája van. A tisztogatóhalak ugyanazt a munkát végzik, mint a nyűvágók, de „ügyfeleik” (cápák, murénák stb.) a vízben élnek.

Mesehősnek szerződött takarítók

Az *Oroszlánkirály* című rajzfilmben szereplő *Timon és Pumbaa* páros a valóságban is létezik: a mongúzfélek együtt élnek a varacs-kos disznókkal, akiknek a bőréből kitisztítják a kullancsokat. A tisztaságmániás mosó-medve szintén mesehőssé vált. Ő a főhőse a *Túl a sövényen* című rajzfilmnek és Varga Katalin *Mosó Masa mosodája* című mesés-könyvének is, amelyet először épp ötven év-vel ezelőtt, 1968-ban adtak ki.

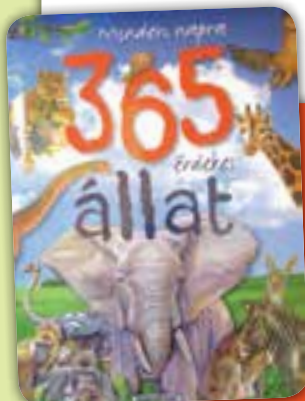
Tisztítás és tisztálkodás növényekkel

Számos növény magyar neve utal arra, hogy egykor fontos szerepet töltött be az esz-közök takarításában és a tisztálkodásban. Ilyen a szappanfű, az éles mosófű vagy kannamosófű, a zsurló (súroló), melyet fém-tárgyak tisztítására használtak. A csalánból készült teával haját mostak, más gyógynö-vényeket sebek tisztítására, belső tisztítóku-ráknál és tisztító rítusoknál használtak.

Kérdezd meg nagyszüleidet, idősebb rokonaidat, milyen növények játszottak szerepet régebben a takarításban és tisztálkodásban!

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében kö-zösen a megfejtést. Aki egyetlen hónapot sem hagy ki, hanem szeptembertől áprilisig Kiskópé minden kérdésére válaszol, és idejében (a következő hónap 15-éig) be is küldi, részt vesz a sorsoláson. A há-rom szerencsés nyertes ezt a csodás könyvet kapja ajándékba. Vágjatok bele! A játék, az erőpróba – és a nyerelemény kedvéért!

Én iskolám,

köszönöm most neked...

(Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)

Iskola, iskola, ki a csoda jár oda?

A szilágycsehi Gyulaffy László Általános Iskola diákjai szerint azért jó iskolába járni, mert ide úgy jönnek, mintha haza mennének, családi a légkör, kedvesek a tanítónők, s mindaz, amit megtanulnak, valóban az életre készíti fel őket.

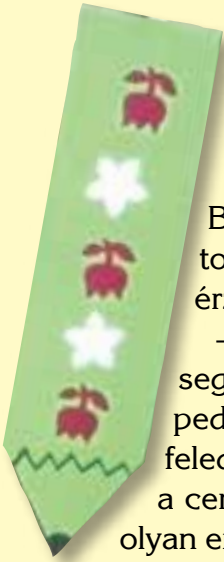
Iskolánk igazgatónője, Szekeres Enikő olyan hozzáértéssel vezeti az intézményt, hogy a 118 alsó tagozatos, a 150 öt-nyolcadik osztályos diák, sőt ha lehet, még a pedagógusok se tapasztalják meg az egyre mélyebb megszorításokat, nehézségeket. Neki, valamint a Szilágymegyei RMD Szervezetnek köszönhetjük, hogy 2007 óta önálló magyar tannyelvű iskolaként működik ez az intézmény.

Iskolánk 1892-ben épült, névadója Gyulaffy László, törökverő várkapitány. Minden ünnepünkön felcsendül az iskola himnusza, mely a hős kapitányt dicsőíti. A himnusz szövegét Varga D. István, iskolánk magyartanára írta, zenéjét Gáspár Attila zilahi zenetanár szerezte.

Az előkészítő osztály 20 kis katicáját Vitek-Daróczi Márta tanító néni fogadta szárnyai alá, aki reméli, hogy 5 év alatt megerősödnek, szárnyra kapnak, s így repülnek tova a nagybetűs életbe. Megtanulják, hogy minden kihívás erősebbé, bölcsébbé, érettebbé teszi őket, s az „időnként szürkének látszó kavicsból is előtűnik a drágakő csillogása”.

Szabó Gyöngyi elsős tanítónő egy nagy utazásra hívta kis nebulóit, s megígérte, hogy az út során sok tájat bejárnak, rengeteg élménnyel gazdagodnak,

s mire véget ér az első osztály, otthonosan érzik majd magukat a betűk és számok birodalmában.

A második osztályosok tanító nénije, Balogh Katalin egy varázsceruzát mutatott be, amely ha ügyes kezek támaszát érzi, bátran old meg minden feladatot.

– Ha meghegyezed a ceruzát, az tovább segít a kihívások leküzdésében, a radír pedig a tévedések helyrehozásában. Ne feledd – intette kisdíkjait a tanító néni –, a ceruza hegye mindig nyomot hagy. Légy olyan ember, aki tetteivel, szavaival csak a szépet hagyja maga után!

A harmadikosok Vári Judit tanító néni irányításával szorgoskodnak ebben a tanévben is, mint a kis méhecskék, gyűjtik a tudományt napról-napra.

Ilyés Mária negyedikes tanító néni az osztályát hatalmas virágoskerthez hasonlította, hiszen iskolánk legnépesebb osztálya. Szerinte a gyermekek olyanok, mint a virágok. Az egyiket sokat kell öntözni, a másikat csak ritkán szabad. Vannak könnyen alkalmazkodók és érzékenyebbek.

– Ha mindegyikkel ugyanúgy bánok, az egyik kivirul, a másik elszárad. Nem is hasonlíthatom őket egymással. Csak annyit tehetek, hogy megismerem őket, rájövök hogyan érzik magukat a kertemben, a nekik megfelelő, egyéni módon gondoskodom róluk, és gyönyörködöm bennük, mert: *„Nincs szebb hivatás, mint új kertbe az első jó magot elvetni.”* (Kodály Zoltán)

Ez a tanév is bőven tartogat meglepetéseket, versenyeket, izgalmas tevékenységeket.

Kívánjuk, hogy Istentől megáldott, eredményekben és jókedvben gazdag legyen minden munkánk és ünnepünk!

Írták és fényképezték a szilágycsehi tanítónők

Levelező

Novemberben a hervadó természet, a napalokból egyre nagyobbakat harapó éjszaka a legtöbb felnőttnek az öregséget, az elmúlást juttatja eszébe. Fogjunk össze, gyerekek, Kószabósza meg a Napsugár, és hozzunk derűt a borúra, vigasztaljunk meg minden szomorkodót: nemsokára kezdődik az advent, közeledik az Istenfiú születése. Győz a fény! Adventben kérj bocsánatot mindenkitől, akit megbántottál. Mi is ezzel kezdjük. Tévedtünk, bocsánat!

Goda Zsanett,
Székelyudvarhely

- Sajnos a **szamosújvári** iskolát bemutató cikkünkbe több hiba is csúszott. **Fodor Emőke tanító néni** segít helyesbíteniünk:

A negyedikesek ballagó mezősegi viseletét a Téka Alapítvány varratta. Az iskola nem szórványkollégium. A Téka szórványkollégiumban laknak a gyerekek, a Kemény Zsigmond Elméleti Líceumban tanulnak. A Téka az iskolát segítő háttérintézmény, amely a Magyar Kormány támogatásával építette az iskolát. A népi kultúra választható tantárgy. A néptánc, népdal, agyagozás nem kötelező, hanem délutáni, órák utáni tevékenység.

- Még egy hibaigazítás: az októberi lapszám 29. oldalán közölt 3 őszi festmény a **kolozsvári** Zene-liceumban készült, de nem Bak Márta, hanem **Dimény Boglárka tanító néni** osztályában. Ezzel az üzenettel és vidám csoportképükkel kérünk elnézést tőlük.

- Az ünnepnek ki kell ragyognia a hétköznapok közül – tartják **Ninács Mária tanító néni diákjai** a nagybányai Németh László Líceumban. Meg is adják a módját, ahogy illik: nem tiritarka „cuccokban”, hanem elegáns fehér-fekete díszben szoktak ünnepelni.

● *Kedvencünk, a Napsi télen a Mikulás zsákjából kerül elő, nyáron gyermeknap ajándékba kapjuk. Vakációra a legjobb olvasmány!* – írta **belényesi** olvasóink nevében **Krammer Teréz** és **Halász Mónika** tanító néni.

● **Nyárádszeredából Tőkés-Baranyi Erzsébet tanító néni** andrásfalvi osztálya integető őszi fákkal köszöntötte szerkesztőségünket.

● **Kisszántói** olvasónk, **Zabán Klára Anna** harmadik helyezést ért el Nagyváradon, a Szent László lovagkirályunk tiszteletére megrendezett rajzversenyen, képregény kategóriában. Büszke is rá **Pék Sándor** tanító bácsi és persze a családja is.

● **Buzogány Margit** tanítónő borszéki diákjai vidáman nevetnek a vigyorgó tök-lámpáson.

● Köszönjük Napsugár! **Domokos Emese** tanítónő akkor készítette osztályáról ezt a „boldog” felvételt, amikor a lelkes **hadadi** bélyeggyűjtők megkapták ajándékukat.

● **Gábor Lizetta** tanítónő osztálya a marosvásárhelyi T. Vladimirescu Iskolában teljes létszámban 3 éve tanul néptáncot. Az erdőszentgyörgyi hagyományörző fesztiválon marosmagyarói táncokat és népdalokat adtak elő nagy sikerrel.

Rejtvenypályázat

Küldd el címünkre a skandináv rejtveny megfejtését, egy szólást, és azt is írd meg, hogy kire szokták mondani.

Év végén!
5 díjat!
sorsolunk ki

A Rejtvenykirály

Küldjétek be egyéni-
leg vagy az osztály
nevében közösen
a megfejtést. Aki
egyetlen hónapot
sem hagy ki, hanem
szeptembertől
áprilisig Rejtvenyki-
rály minden felada-
tát megoldja, és
idejében (a követke-
ző hónap 15-éig) be
is küldi, részt vesz
a sorsoláson. Az öt
szerencsés nyertes
ezt a csodás köny-
vet kapja ajándék-
ba. Vágjatok bele!
A játék, az erőpróba
– és a nyereség
kedvéért!

VAJNÁR ILONA
rejtvenye

Októberi megfejtések

1. Mert létrán nem
jöhet.
2. Alma

	Meg- fejtés 1.	A 13 vértanú városa	Gyorsan ide-oda mozog	Juttat	Római 500	Mohón, sokat iszik	V	Meg- fejtés 2.
Nem megy el	▼	▼	▼	▼	▼	Erős János Menekülés	▼	▼
Származik	▶				Gidavég! Y	▶		
Gyom	▶			Kevert enyv!	▶			
Vízholdó edény				Pakoló	▶			
V	▶				Le Libafej!	▶		
Tonna	▶	Majdnem gally! ÖRMÉNY	▶				Tonna Összerak	▶
Törni kezd!	▶		Földből kiszéd	▶				Autósokra rótt illeték
Hóvel kapcsolatos			Vége-e a sakk- partinak?	▶				▶
T	▶				Fában lakik Az ő érdekében	▶		
AMADÉ	▶					Eszes Tamás Ráír a közepén	▶	
120 percre	▶							
L	▶			Tulaj- donod	▶			
				Er!	▶			
Alul	N ↳					Patás állat	▶	

Nyertesek

Az Erdő Napsi megfejtései: Fagyöngy, Opál, Védj az erdőt!
Nyertesek: Kálmándi Ádám, Nagykároly; Gál Milán, Gyergyószent-
miklós; Váczi Hunor, Nagyvárad; Szász Rebeka, Havadtő; Fodor
Fiona Rebeka, Szatmárnémeti; Sajter Klaus, Csíkpálfalva; Áros
Levente, Brassó.

Találd ki!

1

Keresd ki a táblázatból, és írd a sárga kockákba a betűket megadott helyük szerint, majd olvad össze őket. Hónap végén már el is kezdheted készíteni!

	a	b	c	d	e	f
1	A	Á	B	C	D	E
2	F	G	H	I	Í	J
3	K	L	M	N	O	Ó
4	Ö	P	R	S	T	Ú
5	Ú	Ü	Ű	V	Z	Y

a1 e1 d5 f1 d3 e4 d2

--	--	--	--	--	--	--	--

a3 e3 d4 e5 e3 c4 a5

--	--	--	--	--	--	--	--

2

– Biztosan nagyon öreg tyúk tojta ezt a tojást – mondja a kezdő háziasszony –, majd a rejtvény megfejtése szerint folytatja a mondatot. Képzletben tedd a jobb oldali sablont a betűhálóra, és olvasd sorba a fehér kockákba kerülő betűket.

M	É	Á	G	R	F						
L	É	Ú	F	L	S						
Ó	R	Ő	Á	J	A						
H	F	Ő	GY	Z	Ö						
M	D	D	E	M	E						
B	É	G	M	D	I						
N	D	I	G	K	E						
A	M	É	T	Ú	NY						

ÚJ GENERÁCIÓ
Könczey Elemér
karikatúrája

– Jani bácsi, használt az erősítőszert, amit a múltkor felírtam magának?
– Nem, mert nem tudtam letekerni a kupakját...

...

– Mondja, Pista bácsi, mit szokott csinálni, ha este nem tud elaludni?

– Én, fiam, elszámolok háromig, és már alszom is!
– Tényleg? Csak háromig?
– Van, hogy fél négyig is...

...

Két idős bácsi beszélget:
– Megvalósult valami a gyermekkori álmaid közül?
– Igen, egyszer, amikor anyám meghúzta a hajamat, nagyon szerettem volna kopasz lenni...

...

– A nagyapám már elmúlt nyolcvanéves, de minden reggel korán kel, és egyvégében lefut öt kilométert.

– Fantasztikus! És esténként mit csinál?
– Akkor futja az utolsó kilométert...

...

– Túllépte a hatvanat, ezért megbüntetem! – mondja a rendőr az autósnek.

– Hogyan?! Már az életkoráért is megbüntetik az embert?

Mit gondol...

a zsiráf? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

Mit gondol a nyúl?

A júniusi képünkhöz érkezett ötletekből:

- Szerintetek jól áll nekem a bozontos, zöld bajusz?
- Enyém a legkackiásabb magyar bajusz!
- A nyulaknál nincs annál

jobb dolog, mint a fűbe harapni.

- Igyekeznem kell, mindjárt jönnek a fűnyírók, s vége a bajusz-parókámnak.
- Jó, hogy a tehéncsorda előtt ideértem.
- Ehető bajusz. Nem kell borbély, lerágom én magam.
- Itt a pizzafutár! Gombás, bogaras, zöldfűszeres. Tíz nyúldraszéba kerül.

– Bálba készülök. Tetszik a zöld csokornyakkendőm?

– Kész a fénykép? Mert le szeretném végre nyelni ezt a kis fűvet.

– Lenyelés vagy pózolás? Ez a gondom óriás. Ha lenyelem, jóllakom, ha pózolok, koplalok.

Zabán Klára Anna, Kisszántó; Demeter Karola és István, Székelyszáldobos; Nagyosi Rebeka, Orbók Petra, Torda; a tordai III.; a bogdándi IV. osztály

Szólj, szám!

1. November jelképe, az érett, sárga tök nemcsak a kertet, a nyelvet is telefutotta életerős indáival. Felsoroljuk néhány hajtását, ti pedig találjátok ki, mit jelent: **tökéletes, tökéletlen, tökéletlenkedik, tökfedő, tökfejű, tökkelütött, tökmag, tökfilkó, tökmindegy, tökrészeg.**

2. Add meg, Úram, de most mindjárt. Mit jelent ez a szólás?

3. Keressetek minél több szót és szó-lást, amelyek ezt jelentik: **most mindjárt.**

Szó-móka

Vicces meghatározások:

Kurta víziállat – rövidra

Szorgalmas madár – buzgólya

Buta szarvasféle – oktalantilop

Mafla rovar – málégy

Krokodil hisztéria – hullőrület

Hüllő bolondéria – Krokodili

Buta puhatestű – csacsiga

Ecseszőrű cicus – pamacska

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a megfejtéseket. Aki egyetlen hónapot sem hagy ki, hanem szeptembertől ápriliséig Nyelvőr vitéz minden feladatát megoldja, és idejében (a következő hónap 15-éig) be is küldi, részt vesz a sorsoláson. A három szerencsés nyertes ezt a csodás könyvet kapja ajándékba. Vágjatok bele! A játék, az erőpróba – és a nyeremény kedvéért!

Maszat Művész és a kifestők

Kisebbségi korodban biztos szeretted a kifestőket. Most már talán kinőttél belőlük, de a ma divatos, a felnőttek körében is népszerű színezők kicsit másak: a felületeket dekoratív formákkal díszítik, tagolják. A kifestő akkor igazán jó, ha a színezésre váró felületek nem túl aprók, de nem is fárasztóan terjedelmesek.

A kolozsvári Báthory István Líceum diákjai Mátyás király alakját, szülőházát, a címerében szereplő hollót (**Szalontay Hanna Virág** rajza) dolgozták fel kifestőnek, munkáikat könyv formában ki is adták. **Gombócz Annamária Magyarlapádról** küldte el nekünk az almás kifestőt.

Év végén!
3 díjat!
sorsolunk ki

Készíts te is kifestőt! Témáját te magad választhatod.

MURÁDIN LOVÁSZ
NOÉMI

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a rajzokat. Aki egyetlen hónapot sem hagy ki, hanem szeptembertől áprilisig Maszat Művész minden feladatát megoldja, és idejében (a következő hónap 15-éig) be is küldi, részt vesz a sorsoláson. A három szerencsés nyertes ezt a csodás könyvet kapja ajándékba. Vágjatok bele! A játék, az erőpróba – és a nyereség kedvéért!

Lapunk munkatársai közül ezúttal **Jánosi Andrea képzőművésszel** ismerkedhettek. Munkáit gyakran láthatjátok lapunkban mondák, regék mellett.

Még óvodás sem voltam, amikor két nagyon jó dolgot mutattak meg nekem a szüleim: azt, hogy létezik a rajzolás, amihez sokszor semmi más nem kell, mint ceruza és papír, és vannak az állatok, nagyok és picik, fürgék és lassúak, és hogy ez milyen egy izgalmas világ. Így aztán bárhova vittek a szüleim, ha bent voltam, rajzoltam, ha kint, az állatokat keresgéltem. Bár minden kígyót-békát megnéztem, azért rajzolni leginkább embereket szerettem, főleg felnőtteket: filmhősöket, tévébemondókat, és olyan bonyolult dolgokat is, mint zenekart vagy cirkuszt. Mindeközben meselemezeket hallgattam.

Később az iskolában megszerettem a csendéletet, ahogyan a tárgyakat szénnel és radírral vagy ujjbeggyel olyan tökéletesre lehet rajzolni, akár csak egy fénykép. Azóta is, mikor ilyesmit rajzolok, kibújik a nyelvem hegye a számból, és elfelejtem, hány óra van, és mikor kell ebédelni.

Most is imádom meséket hallgatni és embereket rajzolni, de leginkább azt, hogy a sok-sok nagy, maszatos papíromból végül egyszer könyv lesz.

Őszutó hava, november

Aki szomorúnak érzi az őszt, nézzen rá Dragomirescu Viola segesvári diákjainak csupafény levélkompozíciójára, s mindjárt felvidul.

Esőben is énekelek...
Ugyanazt a szellemes kollázsötletet valósította meg két szatmárnémeti osztály is: a Leiti Mónikáé a Hám János Líceumban és a Román Melindáé a M. Eliade Iskolában.

Őszi színezők nagyobbaknak. Maszat Művész a 25. oldalon épp ezt a technikát mutatja be.

Búzási Noémi osztálya a nagyváradai Szacs vay Imre Iskolából

Vila Nikoleta Tamara, Máthé Delinke ákosfalvi tanítványa

Mozaikképek levéllel, fával és mértani formákkal: üvegfestményekre emlékeztetnek, melyeken átsüt az őszi napfény.

Fodor Emőke és Juhos Helga szamosújvári osztálya

Renn Renáta kisdíákjai a szatmárnémeti Hám János Líceumból

Nagy Lenke ivói tanítványai

Szaniszlai Márta
vetési tanítványai

Éjjel az erdőben. Nagy
Lenke ivói kisdíákjai a feke-
te-fehér nyomtatványt átélés-
sel és merészen színezték ki.

Finom ecsettel színez
a hold, akárcsak Bartha
Denise tordaharasztsi
tanítványai.

Kőrösi Mária szalárdi
diákjainak kéz-fája

Finna Enikő tordai
osztálya meseszép
dombok közé ragasz-
totta a leveleket.

Valter Zsuzsa zimándi
tanítványai minta-
lyukasztóval szabták,
ecsettel festették
a leveleket.

Fazakas Zsanett, Babos Csilla
tanítványa a sepsiszentgyörgyi
Várad József Iskolából

János Erzsébet diákjai
a szatmárnémeti Bălcescu-
Petőfi Iskolából

Jöjj el!

Örömmre várni, ünnepre készülődni jó dolog, de áldozat és türelem is kell hozzá. A gyermekek mióta világ a világ hadilábon álltak mindkettővel, de sajnós manapság a felnőttek is egyre türelmetlenebbek, és egyre nehezebben hoznak másokért áldozatot.

Pedig az advent, a Jézus-várás négy hete épp erről szól. Az adventi naptár és a koszorú tagolja a hosszú várakozást,

segít ráhangolódni a Karácsonyra, az ünnep külsőségei helyett lelki ajándékokat adni és kapni.

A lap tulsó oldalára ragassz egyszínű papírt, vágd ki a kártyákat, írd rájuk egy-egy adventi feladatot. (Pl. Készítek pár karácsonyi díszet, és titokban felakasztom a szomszédok kilincisére. Elindulok az utcán egy zacskó ropival, és mindenkit megkínálok. Igyekszem mindenkire mosolyogni. Mesélek a kistestvéremnek. Megtanulok nagytól egy karácsonyi éneket.)

A kártyákat fűzd kis szalagra, és akaszd fenyőágra. Igyekezz teljesíteni minden fogadalmadat. Boldog várakozást kívánunk!

december 13.

december 14.

december 15.

december 16.

december 17.

december 18.

december 19.

december 20.

december 21.

december 22.

december 23.

december 24.

Irkafirka

Novemberben ünneplik
Szent Márton napját,
Ilyenkor eszik
Az ízletes libát.
Lehull a fáról
Az utolsó falevél,
És egyre jobban fúj a szél.
Vége az őszenek, jön a tél,
Örvendezzen, aki él!

Osváth Regina,
Szatmárnémeti

Cseh Virág Tünde,
Avasújváros

Weisz Fruzsina,
Kolozsvár

Eljött már november
Didergő hónapja,
S más vidékre szállt
A csevegő madárka.

Kopasz már a fa is,
Lehullt a sok levél,
Következő rongya
Lesz majd a hólepel.

A dühögő szélről,
Megijednek a varjak,
Csókákkal közösen
Felröppenne elillannak.

A szél is alábbhagy,
A csókák is hallgatnak.
Hideg veti be a tájat,
Így csend marad.

Vincefi Hajnal
tanítónő osztálya,
Szentgerice

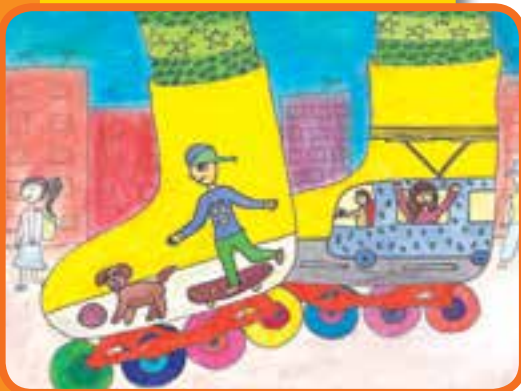
Lehullott a szomorú falevél,
mert megbántotta a
cserfes szél.

A táncoló napsugár
keresi, hogy hol a nyár.
Az elalvó természet
nézi a kék eget.

Lőrincz Csilla,
Szatmárnémeti

Ősszel a fákról
hull a szomorú falevél.
Cserfes szél szaladgál
a kis bokrok tetején.
A reggeli pirkadatban
előbújt a táncoló napsugár,
ősz van, az elalvó természet
a télre vár.

Vani Nóra,
Szatmárnémeti

Lipták Ramóna,
Szabadka

Kovács Eszter Zita,
Kolozsvár

Debreczeni Jenifer, Szatmárnémeti

Boros Roland Zsolt,
Magyarlapád

Erdő fáit fújja a szél,
hulldogál a falevél.
Ide-oda fújja,
összegyűjti, széthordja.
Köd száll
a csupasz fákra,
koronáit betakarja.
Itt van már a hideg,
lassan elhozza a telet.

A vaddisznó is
makkot keres,
hogyan átvészelve a telet.
A medve már nagyon várja,
hogyan bemehessen
a barlangjába.

Egyik fáról másik ágra
röpköd a cinege madárka.
A veréb is tovább ugrál,
mindaddig, míg ételt talál.

Birtalan Beatrix,
Marosvásárhely

Suttog a fák között a szél,
suhog magában,
és remél.

Csöndben csitítja
a cicseri madarakat,
kattogatja
a száraz ágakat, katt-katt.
Szarvasok jönnek ki
az erdőből,
a legtöbb inkább
csak bög.

Szép ilyenkor a föld,
pompázik
az egész völgy.

Negulescu Kiss Martin,
Sepsiszentgyörgy

Miklós Andrea,
Csíkszentdomokos

Strugurel Krisztina,
Szatmárnémeti

Az erdőben szelek fújdogálnak,
És levelek hulldogálnak.
A fák lombjai lehullnak,
A vándormadarak elszállnak.
A szüret elkezdődött,
A szőlő leszedődött.
A tököket leszedtük,
Vicces arcokat vágunk belőlük.

Kiss Szabolcs,
Szászrégen

Szabó Dávid,
Magyarlapád

Címlap:
BAK SÁRA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TypoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

KÓSZABÓCSZA üzenetei

Neveztek be a Napsugár Öttusa Bajnokságra! – biztat minden harmadikost a kolozsvári Báthory István Líceum Szupercsapata, Bibza Boldizsár, Györkös-Mányi Roland, Keszler-Nagy Roland, Szücs Botond és büszke testnevelő tanáruk, Soós Sándor. Ők a tavalyi országos döntő aranyermesei. Az idén vajon ki viszi haza a kupát?

Sportolj,

és küldj fényképet magadról!

Olvass,

és küldj rajzot róla!

Szilágyi Tímea, dési olvasónk Kiss Lehel Madárszemmel a világ című versét illusztrálta.

Én iskolám...

Új rovatunkba várjuk mindazok rövid, hangulatos riportját és vidám fényképeit, akik szeretnék bemutatni iskolájukat Napsugár-ország olvasóinak. Legyen épp a tiétek decemberi rovatunk kedves iskolája!

Barabás Tímea Júlia tanítónő dési osztálya sok-sok apró fonalbojtót készített, papírgyűrűre ragasztotta, majd gyöngyökkel, gyöngyös papírcsillagokkal díszítette az adventi koszorút.

Almási Emese lelei tanítónő kisdíákja, Dobai Emma saját adventi naptárt készített. A kis cédulák jócselekedeteket rejtenek, melyeket az adott napon szeretne megtenni. Például: felolvas a kistestvérének, ebédet visz dédimamának. Naptárának címe: Jónak lenni jó!

Krasznahorváti olvasóink Fülöp Hajnal tanító néni segítségével ragasztották a virágdíszes adventi gyertyákat.

E lapszám támogatói:

Mesterségem címe:
SAKÁCS

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alapítvány

RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY

Vágjátok ki a bélyeget, és ragasszátok nevetek mellé az osztály közös gyűjtőlapjára.
Légy szakács! – biztatott Kószabócsza a 2010. decemberi Napsugárban: https://www.napsugar.ro/pdf/koszabosza/mester/kb_szakacs.pdf

Ára 4 lej, 400 Ft

